

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1997-1998

22 JULI 1998

Voorstel van bijzondere wet betreffende de cumulatie van kandidaturen bij verkiezingen en betreffende het verbod tot cumuleren van verschillende mandaten

(Ingediend door vrouw Leduc en heer Coveliërs)

TOELICHTING

Dit voorstel van bijzondere wet moet samengelezen worden met de voorstellen nummer 1640/1 - 97/98 en 1641/1 - 97/98, die bij de Kamer ingediend zijn en met het voorstel van gewone wet nummer 1-1083/1 over hetzelfde thema dat samen met dit voorstel wordt ingediend.

De indieners onderschrijven de beweegredenen die aan de basis liggen van de hierboven omschreven wetsvoorstellingen. Los van de vraag in hoeverre het mogelijk is het recht op kandidaatstelling te beperken vanuit de context van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens, gaat iedereen akkoord dat bepaalde vormen van zogenaamd kiezersbedrog moeten vermeden worden.

In het voorstel 1640 gebeurt dit en het wordt hier overgenomen in de artikelen 3, 4, 6 en 7. Het spreekt vanzelf dat, indien het voornoemde wetsvoorstel eerder zou goedgekeurd zijn, de genoemde artikelen vervallen.

Het zogenaamde kiezersbedrog situeert zich echter niet alleen bij verkiezingen die op dezelfde dag plaatshebben en waarvoor een wettelijke onverenigbaarheid bestaat. Evengoed kan van kiezersbedrog gesproken worden indien verkiezingen niet op dezelfde dag plaatshebben maar wanneer de kandidaten evenmin de bedoeling hebben om hun eventueel verkozen plaats in te nemen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

22 JUILLET 1998

Proposition de loi spéciale relative au cumul de candidatures aux élections, ainsi qu'à l'interdiction de cumuler plusieurs mandats

(Déposée par Mme Leduc et M. Coveliërs)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de loi spéciale doit se lire conjointement avec les propositions nos 1640/1 - 97/98 et 1641/1 - 97/98, qui ont été déposées à la Chambre, et avec la proposition de loi ordinaire no 1-1083/1, déposée simultanément sur le même thème.

Les auteurs souscrivent aux motifs qui soutiennent les propositions de loi précitées. Indépendamment de la question de savoir dans quelle mesure il est possible de limiter le droit de candidature du point de vue de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme, tout le monde s'accorde à dire qu'il faut éviter certaines formes de mystification de l'électeur.

La proposition 1640 s'y emploie et on la reprend ici aux articles 3, 4, 6 et 7. Il va de soi que si la proposition de loi précitée était votée plus tôt, les articles en question seraient sans objet.

Mais la mystification de l'électeur ne se limite pas aux élections qui ont lieu le même jour et pour lesquelles il existe une incompatibilité légale. On peut tout autant parler de mystification de l'électeur si les élections n'ont pas lieu le même jour, mais que les candidats n'ont pas non plus l'intention d'occuper la place à laquelle ils seraient éventuellement élus.

Tot slot kan het evengoed een vorm van kiezersbedrog genoemd worden indien men de lokale electorale sterkte van populaire burgemeesters en schepenen aanwendt om op te komen voor een mandaat dat niets te maken heeft met hun gemeentelijk mandaat.

Aan deze andere vormen van kiezersbedrog wordt een halt toegeroepen door de artikelen 2 en 5 die een verbod op kandidaatstelling invoeren — voor verkiezingen die niet op dezelfde dag plaatshebben — voor de Raden van de leden van de Wetgevende Kamers, van het Europees Parlement of van uitvoerende mandatarissen op het gemeentelijk vlak.

Tot slot wezen principieel gesteld dat deze aangelegenheid uiteraard veel raakvlakken heeft met het probleem van de cumul. Om terzake nogmaals te poggen dit probleem op te lossen wordt een artikel 8 voorgesteld waarin een cumulverbod wordt ingesteld tussen het lidmaatschap van de Raden en een bezoldigd uitvoerend mandaat op lokaal vlak. Deze bezoldigde mandaten worden omschreven op dezelfde manier als in de «werkgroep-Langendries» en als in de daaruit voortvloeiende wetsvoorstellen zoals ze reeds door de Senaat zijn goedgekeurd.

Dit principe geldt ook voor de Brusselse Hoofdstedelijke Raad. Dit wordt geregeld in artikel 9.

Gelet op het feit dat de regeling hier de Raden betreft, dient één en ander te worden geregeld bij bijzondere wet.

Jeannine LEDUC.
Hugo COVELIERS.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

In de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervolllediging van de federale staatsstructuur wordt een artikel 14bis toegevoegd luidende :

«Art. 14bis. — Niemand mag als kandidaat worden voorgedragen voor de Vlaamse Raad of de Waalse Gewestraad indien hij lid is van de Wetge-

Enfin, on peut aussi parler d'une mystification de l'électeur quand on utilise le poids électoral local de bourgmestres et d'échevins populaires pour briguer un mandat qui n'a rien à voir avec leur mandat communal.

Il est fait échec à ces autres formes de mystification de l'électeur par les articles 2 et 5, qui établissent — pour les élections n'ayant pas lieu le même jour — une interdiction de candidature aux Conseils pour les membres des Chambres législatives, les membres du Parlement européen et les mandataires exécutifs du niveau communal.

Ajoutons enfin qu'en principe, cette question a beaucoup de points communs avec le problème du cumul. En vue de tenter une nouvelle fois de résoudre ce problème, nous proposons un article 8 qui interdit de cumuler l'appartenance aux Conseils et un mandat exécutif rémunéré de niveau local. Ces mandats rémunérés sont définis de la même manière que par le «groupe de travail Langendries» et dans les propositions de loi qui en découlent, telles qu'elles ont déjà été adoptées par le Sénat.

Le principe vaut également pour le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale; ce point est réglé à l'article 9.

Compte tenu que la réglementation proposée ici concerne les Conseils, elle doit faire l'objet d'une loi spéciale.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Il est inséré dans la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'État un article 14bis, rédigé comme suit :

«Art. 14bis. — Nul ne peut être présenté pour le Conseil régional wallon ou pour le Conseil flamand s'il est membre des Chambres législatives, du Parle-

vende Kamers, het Europees Parlement of indien hij een uitvoerend mandaat bekleedt op gemeentelijk vlak.

De kandidaat die de verbobsbepalingen bedoeld in het eerste lid overtreedt, kan gestraft worden met de straffen vermeld in artikel 202 van het Kieswetboek.»

Art. 3

In dezelfde wet wordt een artikel 28bis ingevoegd, luidende:

«Art. 28bis. — Niemand mag tegelijk voor één van de voormelde Raden en het Europees Parlement worden voorgedragen.

De kandidaat die de verbobsbepalingen bedoeld in het eerste lid overtreedt, kan gestraft worden met de straffen vermeld in artikel 202 van het Kieswetboek.»

Art. 4

In dezelfde wet wordt een artikel 35bis ingevoegd, luidende:

«Art. 35bis. — Niemand mag tegelijk voor één van de voormelde Raden en één van de Wetgevende Kamers worden voorgedragen.

De kandidaat die de verbobsbepalingen bedoeld in het eerste lid overtreedt, kan gestraft worden met de straffen vermeld in artikel 202 van het Kieswetboek.»

Art. 5

In de wet van 12 januari 1989 tot regeling van de wijze waarop de Brusselse Hoofdstedelijke Raad wordt verkozen, wordt een artikel 11bis ingevoegd luidende:

«Art. 11bis. — Niemand mag als kandidaat worden voorgedragen voor de Brusselse Hoofdstedelijke Raad indien hij lid is van één van de Wetgevende Kamers, van het Europees Parlement of indien hij een uitvoerend mandaat op gemeentelijk vlak bekleedt.

De kandidaat die de verbobsbepaling bedoeld in het eerste lid overtreedt, kan gestraft worden met de straffen vermeld in artikel 202 van het Kieswetboek.»

Art. 6

In de wet van 12 januari 1989 tot regeling van de wijze waarop de Brusselse Hoofdstedelijke Raad wordt verkozen, wordt een artikel 22bis ingevoegd luidende:

«Art. 22bis. — Niemand mag tegelijk voor de Raad en het Europees Parlement worden voorgedragen.

ment européen, ou s'il exerce un mandat exécutif au niveau communal.

Le candidat qui enfreint les interdictions visées à l'alinéa 1er est passible des peines prévues à l'article 202 du Code électoral.»

Art. 3

Il est inséré dans la même loi un article 28bis, rédigé comme suit:

«Art. 28bis. — Nul ne peut être présenté simultanément pour un des Conseils visés à l'article 28 et pour le Parlement européen.

Le candidat qui enfreint les interdictions visées à l'alinéa 1er est passible des peines prévues à l'article 202 du Code électoral.»

Art. 4

Il est inséré dans la même loi un article 35bis, rédigé comme suit:

«Art. 35bis. — Nul ne peut être présenté simultanément pour un des Conseils visés à l'article 35 et pour les Chambres législatives.

Le candidat qui enfreint les interdictions visées à l'alinéa 1er est passible des peines prévues à l'article 202 du Code électoral.»

Art. 5

Il est inséré dans la loi du 12 janvier 1989 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale un article 11bis, rédigé comme suit:

«Art. 11bis. — Nul ne peut être présenté pour le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale s'il est membre d'une des Chambres législatives, du Parlement européen, ou s'il exerce un mandat exécutif au niveau communal.

Le candidat qui enfreint l'interdiction visée à l'alinéa 1er est passible des peines prévues à l'article 202 du Code électoral.»

Art. 6

Il est inséré dans la loi du 12 janvier 1989 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale un article 22bis, rédigé comme suit:

«Art. 22bis. — Nul ne peut être présenté simultanément pour le Conseil et pour le Parlement européen.

De kandidaat die de verbodsbeperkingen bedoeld in het eerste lid overtreedt, kan gestraft worden met de straffen vermeld in artikel 202 van het Kieswetboek.»

Art. 7

In dezelfde wet wordt een artikel 29bis ingevoegd, luidende:

«Art. 29bis. — Niemand mag tegelijk voor de Raad en één van de Wetgevende Kamers worden voorgedragen.

De kandidaat die de verbodsbeperkingen bedoeld in het eerste lid overtreedt, kan gestraft worden met de straffen vermeld in artikel 202 van het Kieswetboek.»

Art. 8

Artikel 24bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen ingevoegd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993, wordt aangevuld met een § 2ter, luidende:

«§ 2ter. — Het mandaat van lid van de Vlaamse Raad, van de Franse Gemeenschapsraad en van de Waalse Gewestraad kan niet worden gecumuleerd met een bezoldigd uitvoerend mandaat.

Als bezoldigde uitvoerende mandaten in de zin van het vorige lid worden beschouwd:

1° het mandaat van burgemeester, van schepen en van voorzitter van een raad voor maatschappelijk welzijn;

2° elk mandaat in een openbare of particuliere instelling uitgeoefend als vertegenwoordiger van het Rijk, van een gemeenschap, van een gewest, van een provincie of van een gemeente, voor zover dat mandaat meer bevoegdheid verleent dan het loutere lidmaatschap van de algemene vergadering of van de raad van bestuur van die instelling;

3° elk mandaat in een openbare of particuliere instelling uitgeoefend als vertegenwoordiger van het Rijk, van een gemeenschap, van een gewest, van een provincie of van een gemeente, voor zover dat mandaat een maandelijks bruto belastbaar inkomen oplevert van minstens 20 000 frank. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast aan het indexcijfer van de consumptieprijsen.»

Le candidat qui enfreint l'interdiction visée à l'alinéa 1er est passible des peines prévues à l'article 202 du Code électoral.»

Art. 7

Il est inséré dans la même loi un article 29bis, rédigé comme suit:

«Art. 29bis. — Nul ne peut être présenté simultanément pour le Conseil et pour une des Chambres législatives.

Le candidat qui enfreint l'interdiction prévue à l'alinéa 1er est passible des peines prévues à l'article 202 du Code électoral.»

Art. 8

L'article 24bis de la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980, inséré par la loi spéciale du 16 juillet 1993, est complété par un § 2ter, rédigé comme suit:

«§ 2ter. — Le mandat de membre du Conseil de la Communauté française, de membre du Conseil de la Région wallonne et de membre du Conseil flamand ne peut pas être cumulé avec un mandat exécutif rémunéré.

Sont considérés comme mandats exécutifs rémunérés au sens de l'alinéa précédent:

1° les mandats de bourgmestre, d'échevin et de président d'un conseil de l'aide sociale;

2° tout mandat exercé au sein d'un organisme public ou privé, en tant que représentant de l'État, d'une communauté, d'une région, d'une province ou d'une commune, pour autant que ce mandat confère davantage de pouvoir que la simple qualité de membre de l'assemblée générale ou du conseil d'administration de cet organisme;

3° tout mandat exercé au sein d'un organisme public ou privé, en tant que représentant de l'État, d'une communauté, d'une région, d'une province ou d'une commune, pour autant que le revenu mensuel brut imposable y afférent atteigne un montant de 20 000 francs au moins. Ce montant est adapté annuellement à l'évolution de l'indice des prix à la consommation.»

Art. 9

In de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993, wordt een artikel 12bis ingevoegd, luidende:

«Art. 12bis. — Het mandaat van lid van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad kan niet worden gecumuleerd met een bezoldigd uitvoerend mandaat.

Als bezoldigde uitvoerende mandaten in de zin van het vorige lid worden beschouwd:

1° het mandaat van burgemeester, van schepen en van voorzitter van een raad voor maatschappelijk welzijn;

2° elk mandaat in een openbare of particuliere instelling uitgeoefend als vertegenwoordiger van het Rijk, van een gemeenschap, van een gewest, van een provincie of van een gemeente, voor zover dat mandaat meer bevoegdheid verleent dan het loutere lidmaatschap van de algemene vergadering of van de raad van bestuur van die instelling;

3° elk mandaat in een openbare of particuliere instelling uitgeoefend als vertegenwoordiger van het Rijk, van een gemeenschap, van een gewest, van een provincie of van een gemeente voor zover dat mandaat een maandelijks bruto belastbaar inkomen oplevert van minstens 20 000 frank. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast aan het indexcijfer van de consumptieprijzen.

Jeannine LEDUC.
Hugo COVELIERS.

Art. 9

Il est inséré dans la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, modifiée par la loi spéciale du 16 juillet 1993, un article 12bis, rédigé comme suit:

«Art. 12bis. — Le mandat de membre du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale ne peut pas être cumulé avec un mandat exécutif rémunéré.

Sont considérés comme mandats exécutifs rémunérés au sens de l'alinéa précédent:

1° les mandats de bourgmestre, d'échevin et de président d'un conseil de l'aide sociale;

2° tout mandat exercé au sein d'un organisme public ou privé, en tant que représentant de l'État, d'une communauté, d'une région, d'une province ou d'une commune, pour autant que ce mandat confère davantage de pouvoir que la simple qualité de membre de l'assemblée générale ou du conseil d'administration de cet organisme;

3° tout mandat exercé au sein d'un organisme public ou privé, en tant que représentant de l'État, d'une communauté, d'une région, d'une province ou d'une commune, pour autant que le revenu mensuel brut imposable y afférent atteigne un montant de 20 000 francs au moins. Ce montant est adapté annuellement à l'évolution de l'indice des prix à la consommation.»